

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 6 kwietnia 2011 r.

**Pan
Robert Czarnecki
Prezes Sądu Rejonowego
w Ciechanowie**

LWA-4100-07-03/2011
P/10/008

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Sądzie Rejonowym w Ciechanowie, zwanym dalej „Sądem”, kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym 18 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie budżetu Sądu w 2010 r. Zastrzeżenia dotyczą sposobu ujmowania w księgach rachunkowych dowodów księgowych.

1. Zrealizowane w 2010 r. przez Sąd dochody wyniosły 3 473,9 tys. zł, co stanowiło 99,6% wielkości planowanych (3 486,0 tys. zł) i 103,5% wykonania w 2009 r. (3 361,9 tys. zł). Główne źródło dochodów stanowiły opłaty i koszty sądowe (§ 0690), które zostały wykonane w kwocie 2 480,5 tys. zł, co stanowiło 71,4% dochodów ogółem.

Pobrane dochody przekazywane były na rachunek dochodów budżetu państwa w terminach określonych w § 13 ust. 4 *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia*

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

*11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*².

2. Należności pozostałe do zapłaty na 31 grudnia 2010 r. wyniosły 551,9 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2009 r. wzrosły o 28,7 tys. zł, tj. o 5,2%, natomiast zaległości netto zmniejszyły się o 71,6 tys. zł (o 16,4%) i na koniec 2010 r. wyniosły 364,1 tys. zł.

NIK pozytywnie ocenia poprawę ściągłości należności sądowych. W 2010 r. kwota wyegzekwowanych należności wyniosła 169,7 tys. zł i w porównaniu do 2009 r. (146,3 tys. zł) była wyższa o 16,0%. W 2010 r. nie wystąpiły należności przedawnione.

Szczegółową analizą w zakresie ewidencjonowania należności sądowych oraz działań windykacyjnych Sądu objęto karty 65 dłużników na kwotę 34,8 tys. zł, w wyniku czego stwierdzono:

- w 2 sprawach (IIK 1039/09, INs 182/06) przypisu należności sądowych w kwocie 1 856,90 zł dokonano po upływie 16 dni od daty uprawomocnienia się wyroku. Zgodnie z „Instrukcją w sprawie ewidencji należności sądowych w SR w Ciechanowie”, należności sądowe powinny być przypisane nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od otrzymania akt z wydziału;
- w 5 sprawach (IIK 679/10, IIK 763/10, IIW 1948/10, INs 182/06, IIIRC 277/10) na kwotę 3,4 tys. zł, w których dłużnicy nie dokonali dobrowolnej wpłaty, polecenia wszczęcia egzekucji skierowano w okresie od 24 do 35 dni po upływie terminu płatności. W przywołanej *Instrukcji* Prezes Sądu nie określił terminu kierowania spraw do egzekucji po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu płatności.

3. Wydatki zrealizowane przez Sąd w 2010 r. wyniosły 11 151,4 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach (11 153,7 tys. zł) i 109,8% wykonania w 2009 r. (10 152,6 tys. zł).

Niewykorzystane środki w kwocie 2,3 tys. zł zostały zwrócone na rachunek dysponenta drugiego stopnia 3 stycznia 2011 r., zgodnie z § 21 ust. 4 pkt 1 cyt. *rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*.

Na koniec 2010 r. Sąd nie posiadał zobowiązań wymagalnych, a zobowiązania niewymagalne w kwocie 538,1 tys. zł dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2010 r. – 507,0 tys. zł oraz pozostałych zobowiązań z tytułu zakupu usług, których płatność przypadała na 2011 r.

² Dz. U. Nr 11, poz. 69

Analiza 66 wydatków na łączną kwotę 1 130,5 tys. zł poniesionych przez Sąd w 2010 r., stanowiąca 10,1% wydatków ogółem, wykazała, że wydatki realizowane były w sposób celowy i gospodarny, a zobowiązania regulowano terminowo.

W wyniku zbadania 4 zamówień publicznych o łącznej wartości 534,8 tys. zł (4,8% wykonanych wydatków), nie stwierdzono naruszenia przepisów *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych*³.

4. Opracowana w Sądzie dokumentacja opisująca przyjęte zasady (politykę) rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁴. W 2010 r nie wprowadzono jednak procedur uwzględniających elementy kontroli operacji finansowych i gospodarczych, zgodnie ze standardami kontroli zarządczej, określonymi w pkt 14 załącznika do *Komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych*⁵. W toku kontroli, 11 lutego 2011 r., Prezes Sądu wprowadził w formie pisemnej procedury i regulamin kontroli zarządczej.

Księgi rachunkowe (dziennik, księga główna, księgi pomocnicze, zestawienia obrotów i sald księgi głównej i ksiąg pomocniczych) spełniały wymagania określone w art. 13, 23 i 24 *ustawy o rachunkowości*.

Badanie skuteczności systemu księgowości i kontroli zarządczej (badanie zgodności) oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych Sądu, przeprowadzono na próbie 89 dowodów i zapisów księgowych na łączną kwotę 1 762, 9 tys. zł (15,8% wydatków ogółem), w tym: 86 zapisów księgowych o wartości 1 732, 3 tys. zł wylosowanych metodą statystyczną oraz 3 zapisów księgowych o wartości 30,6 tys. zł dobranych celowo.

Analiza (w odniesieniu do wylosowanej próby zapisów księgowych) wykazała, że dowody księgowe ujęto w księgach rachunkowych do właściwych okresów sprawozdawczych oraz dokonano prawidłowych księgowania na kontach analitycznych i syntetycznych, natomiast zapisy księgowe zawierały błędne wpisy lub nie zawierały wszystkich wymaganych elementów, a mianowicie::

- 49 zapisów księgowych o wartości 1 026,9 tys. zł zawierało inną datę operacji gospodarczej niż data wynikająca z faktur, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 1 *ustawy o rachunkowości*,

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁵ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

- 12 zapisów księgowych o wartości 75,0 tys. zł nie zawierało opisu operacji gospodarczej (w miejscu opisu podany był numer identyfikacyjny faktury), co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 3 *ustawy o rachunkowości*,
- w 3 fakturach na kwotę 55,2 tys. zł dokonano poprawek błędów (w 2 poprzez przerobienie błędnie naniesionego zapisu o raz w 1 poprzez wymazanie korektorem), w sposób niezgodny z art. 22 ust.1 *ustawy o rachunkowości*.

Stwierdzono, że stosowany w Sądzie program komputerowy księgowości finansowej OrCom+, umożliwiał zatwierdzanie zapisów księgowych, które nie zawierały opisu operacji gospodarczej.

Na podstawie wyników badania NIK wydaje opinię pozytywną w zakresie wiarygodności ksiąg rachunkowych, w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej oraz negatywną w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych .

5. NIK nie zgłasza uwag do realizacji wydatków na wynagrodzenia. Ustalony dla Sądu na 2010 r. limit średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełnozatrudnionych (plan po zmianach – 103) nie został przekroczony. Średnioroczne zatrudnienie wynosiło 101,9, tj. 98,9% planu po zmianach. Plan wynagrodzeń (po zmianach) 5 784,2 tys. zł wykonany został w 99,9 % (5 783,5 tys. zł).

6. Kontrola wykazała, że prawidłowo i rzetelnie sporządzono roczne sprawozdania budżetowe za rok 2010. Sprawozdania Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa oraz Rb-N o stanie należności i Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, zostały sporządzone prawidłowo. Dane w tych sprawozdaniach były zgodne z ewidencją księgową i odpowiadały zapisom na odpowiednich kontach syntetycznych i analitycznych.

7. W Sądzie przeprowadzono inwentaryzację na koniec 2010 r.: środków pieniężnych w kasie (w drodze spisu z natury), uzgodnienia sald z kontrahentami oraz weryfikację sald pozostałych aktywów i pasywów, zgodnie z art. 26 *ustawy o rachunkowości*. Inwentaryzacja w drodze spisu z natury środków trwałych została przeprowadzona w 2009 r. W wyniku rozliczenia inwentaryzacji nie stwierdzono różnic inwentaryzacyjnych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Dostosowanie systemu księgowego do przepisów *ustawy o rachunkowości* w zakresie kompletności i poprawności zapisów księgowych.

2. Dokonywanie zapisów księgowych zgodnie z wymogami określonymi w art. 23 *ustawy o rachunkowości*.
3. Wyeliminowanie przypadków opóźnień w dokonywaniu przypisu należności sądowych.
4. Rozważenie możliwości określenia w *Instrukcji w sprawie ewidencji należności sądowych*, terminu kierowania spraw do egzekucji po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu płatności, w celu zapewnienia niezwłocznego podejmowania działań windykacyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje od Pana Prezesa w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.